№ 10. Piątek 14. Stycznia 1859. Rok wydania 49.

# GAZETA LWOWSKA.

*Z Dodatkami dziennym i tygodniowym, tudzież z Rozmaitościami co Środy kosztuje w prenumeracie: Bez poczty: kwartalnie 4 zł.; miesięcznie 1 zł. 40 centów. Z poczta kwartalnie 5 zł.; miesięcznie 1 zł. 75 cent. W. A. — Inserсya w półkolumnie, drukiem garmont, 7 centów od wiersza. — Reklamacye sa wolne od opłaty pocztowej.*

## PRZEGLĄD.



## Monarchya Austryacka.

### *Sprawy krajowe.*

(Kłamliwe wieści. — Królowa saska do Insbruku. — Dzienne wypadki z Lit. koresp. austr. — Kolonizacya w węgierskich krajach.)

**Wiedeń,** 11go stycznia. Ostatnich dni powtarzało wiele dzienników bajeczną powiastkę pewnego korespondenta francuskiego, jakoby w Medyolanie obchodzono noc św. Sylwestra zgiełkliwemi scenami, w których miało uczestniczyć nawet wojsko i żandarmerya. Podług wiarogodnych doniesień jednak obchodzono w Medyolanie uroczystość św. Sylwestra w zwyczajny sposób i bez najmniejszej demonstracyi politycznej. Podobnież możemy zbić także inne pogłoski z Lombardo-weneckiego królestwa, które — niedostawszy się jeszcze do dzienników — wspominaja o rozmaitych mordach politycznych i skrytobójstwach, jakie miały się wydarzyć ostatniemi dniami.

— Jej Mość Królowa Marya saska wybrała się 7go b. m. w podróż na Lipsk i Mnichów do Insbruku.

— *Litogr. koresp. austr.* pisze: Jedno złe pociąga, jak wiadomo, i drugie za sobą, a że uporczywe i złowrogie pogłoski są zawsze rzeczą szkodliwą, przeto nic też dziwnego, że choć i przycichną, nigdy całkiem nie głuchną, i z nowem tylko pojawiają się ubarwieniem. Niemniej i to rzecz nie tajna, że prąd wzburzonej raz opinii publicznej nie tak prędko i nie od razu się uspokaja. Dlatego też i najnowsze dzienniki zachodnie zostając jeszcze pod wpływem wypadków dni ostatnich, nie mogły potąd cale się uspokoić.

To nas jednak wielce pociesza, że dziennikarstwo niemieckie oświadczyło się prawie jednomyślnie przeciw wszelkim dążnościom wojennym, przeciw pretensyom nieuzasadnionym, a ufne w potęgę Austryi stanęło otwarcie w obronie praw słusznie jej przynależnych.

Kurs 3% renty we wczorajszem (10go) w Paryżu obrocie prywatnym stał na 70 95, zaczem był taki sam, jak i przedwczoraj. Niecierpliwie oczekiwano mowy od tronu Króla Wiktora Emanuela przy dzisiejszem zagajeniu izb w Turynie. Najnowsze jednak doniesienia prywatne otrzymane w Paryżu upewniają powtórnie, że mowa ta nie będzie zawierać żadnych szczegółów nadzwyczajnych, i ze wypadnie raczej umiarkowanie. Wkrótce dowiemy się prawdy.

Dziennik *Memorial diplomatique*, którego redakcyę objął tego roku p. Cucheval-Clarigny, i zawiera zwykle gruntowne doniesienia dyplomatyczne, upewnia, że Cesarz Francuzów zaprosił na wczoraj (niedzielę) c. k. austr. posła, barona Hübner'a do Fontainebleau na polowanie w parku tamtejszym.

*Gazetta piemontese* rozpisuje się teraz znowu z kwestyą żeglugi na Dunaju w sposób dowodzący tylko tyle, że nie idzie jej bynajmniej o wyjaśnienie sprawy jak na teraz podrzędnej, lecz raczej o to, by tylko dogodzić chęciom swym nieżyczliwym.

— Przy końcu zeszłego roku podała *Gazeta wiedeńska* następujące rozporządzenie cesarskie z 23. grudnia 1858:

Dla podźwignienia i poparcia kultury krajowej po zasiągnieniu zdania Moich ministrów i wysłuchaniu rady Mego państwa uznaję za rzecz stosowną pozwolić, ażeby nowo powstającym w królestwach Węgier, Kroacyi i Slawonii, w Serbskiem województwie z Temeskim banatem i w Siedmiogrodzie agronomicznym osadom, założonym bądź przez ludność krajową, bądź przez przychodźców, ze strony rządu nadawano następujące uwzględnienia pod wypełnieniem przepisanych do ich uzyskania warunków, i rozporządzam przeto jak następuje:

I. Uwzględnienia nowo powstających gmin.

§. 1. Miejscowo połączone z sobą osady należy w myśl tego rozporządzenia uważać i traktować jako nowo-powstającą gminę, jeżeli

*a)* osada jest założona stale na przestrzeni na własność nabytej;
*b)* jeżeli stanowiąca granicę gminy połączona razem przestrzeń osady wynosi najmniej 1000 morgów po 1600 wiedeńskich sążni kwadratowych zdatnej pod uprawę ziemi, i jeżeli
*c)* najmniej dla pięćdziesięciu familii niezawisłe mieszkania założone zostaną.

§. 2. Ażeby mieć prawo do uwzględnień przyzwolonych dla nowo powstających gmin osadniczych, muszą

*a)* osadnicy nowej gminy należeć do tego samego szczepu i do tego samego religijnego wyznania;
*b)* z przydatnej do uprawy ziemi gminnej należy wydzielić najmniej połowę przestrzeni pojedyńczym domom na założenie gospodarstwa, a każde z tych gospodarstw musi mieć stałą i niepodzielną dotacyę ośmiu morgów po 1600 sążni kwadratowych.

§. 3. Osadnikom nowo powstających gmin mogą być przyznane następujące uwzględnienia:

*a)* Uwolnienie od opłacanego dotychczas przez gminę gruntowego podatku wraz z dodatkami na lat sześć;
*b)* Uwolnienie nowo wystawionych budynków od podatku domowego i klasycznego przez lat pietnaście;
*c)* Uwolnienie osadników od podatku osobowego, zarobkowego i dochodowego I. klasy przez lat pietnaście, nakoniec
*d)* Uwolnienie od obowiązku pełnienia roboty przy budowlach drogowych i wodnych za obrębem granicy gminy przez lat pietnaście.

§. 4. Nowo powstające gminy osadnicze należy pociągać przez dziesięć lat do stałego kwaterunku wojska tylko w przypadku niezbędnej potrzeby, a do kwaterunku korpusów przeciągających i dawania podwód czyli forszpanów, tylko z największem oszczędzaniem.

II. Uwzględnienia osad niestanowiących żadnej nowej osady.

§. 5. Osady, które nie stanowią żadnej nowej osady, ponieważ założone są albo pojedyńczo bez miejscowego związku, albo chociaż założone w związku, co do liczby i rozciągłości nie są tak wielkie, ażeby w myśl §. 1. uważane były za nowo powstające gminy, mogą tylko wtedy upominać się o uwzględnienia, jeżeli są wyposażone gospodarstwami, przechodzą w wolną i niepodzielną własność osadnika, i przy nowo powstających gospodarstwach obejmują wyposażenie najmniej ośm morgów po 1600 sążni kwadratowych.

§. 6. Osadom wymienionym w §. 5. mogą być również przyznane wyliczone w §. 3. uwzględnienia, jednak uwolnienie od gruntowego podatku wraz z dodatkami tylko na trzy lat, a inne uwolnienia tylko na sześć lat.

III. Uwzględnienia wspólne.

§. 7. Ugody, któremi osadnicy nabędą własność swoich osad upoważniających, według §. 2. albo §. 5. do uwzględnień, równie jak te ugody, przez które kilku osadników wspólnie zakupiony grunt pomiędzy siebie rozdzielą, wolne są od opłaty stemplu i należytości.

§. 8. Za takie uprawione grunta, które w czasie zaprowadzenia prowizoryum gruntowego podatku w drodze pierwiastkowej produkcyi nie były uprawione i użytkowane, przyznane już uwolnienie od przypadającego na nie gruntowego podatku wraz z dodatkami przez lat pietnaście, zacząwszy od dnia wykonanej uprawy gruntu wraz z wyrzeczonemi w §. 3. uwolnieniami należy osadnikom bez umniejszenia użyczyć.

§. 9. Również na mocy rozłożenia podatku gruntowego w tych krajach koronnych za posiadłość gruntową, pomimo przedsięwziętego polepszenia gatunków kultury, nie nastąpi podwyższenie podatku w czasie trwania prowizoryum podatku gruntowego.

§. 10. Władzom politycznym zaleca się bronić jak najsilniej osadników, wspierać ich nauką i informacyą przy stawianiu pomieszkań, rozdzielaniu gruntów, dostarczaniu potrzeb do życia i gospodarstwa, i z oględnością popierać wzrost nowej osady. (D. n.)

## Ameryka.

(Doniesienia z Mexyku i południowej Ameryki.)

Wiadomości z Mexyku sięgają po dzień 6go, z Vera Cruz po dzień 8. grudnia. Francuski admirał Penaud przybył do Vera Cruz i wszedł w bliższe stosunki z gubernatorem jenerałem Zamora (z partyi Juareza), i zniósł się z francuskim posłem w stolicy. Wyprawiono transport pieniędzy na dniu 3go z Mexyku do Point Mocambo, a jak słychać, otrzymać miał za zbliżeniem się do wybrzeża angielską i francuską eskortę. Alvarada wpadł w ręce sprzymierzeńców Zuloagi. W głębi kraju nie zaszły żadne utarczki. Jenerał Robles bawił w mieście Mexyku, i mówiono, że zamierzone na jego korzyść powstanie niepowiodło się. Według obiegających

pogłosek zażądać miał angielski poseł usunięcia jenerała Miramona, grożąc odjazdem za to, że jenerał dopuścił się w San Luis Potosi nowej zelżywości na angielskich poddanych. Słychać także, że hiszpańska eskadra ogłosiła w Tampico stan blokady.

Wiadomości z Limy z dnia 26. listopada donoszą, że uchwała kongresu względem ogłoszenia ogólnej amnestyi, z której tylko Ludwik Lamar ma być wyłączony, potrzebuje tylko podpisu prezydenta, ażeby była prawomocną. Kongres przyjął wniosek względem upoważnienia prezydenta do zwerbowania 15.000 ludzi pod wyprawę na Ecuador; rekrutacyjne stacye otwarto już rzeczywiście, ale ochotników jest mało; utrzymują, że rząd przystąpi do konskrypcyi, ażeby osiągnąć potrzebną liczbę wojska. Amerykańskie okręta, które w pobliżu Patallion de Pira skonfiskował peruański rząd, zostały uzbrojone i do transportowania wojska do Ecuadoru przeznaczone.

## Hiszpania.

(Wręczenie odpowiedzi na mowę od tronu. — Podziały w garnizonie madryckim. — Doniesienia z Anamu.)

**Madryt,** 4. stycznia. Przedwczoraj po południu przedstawiano Królowej komisye izby deputowanych, która doręczyła Jej król. Mości adres odpowiedzi na mowę od tronu. Prezydent kongresu miał przytem następującą przemowę:

Senora! Kongres deputowanych poruczył mi zaszczytną misyę doręczyć Waszej król. Mości odpowiedź na mowę od tronu. Deputowani narodu są prawdziwym organem jego uczuć: naród zanosi gorące modły do Boga o pomyślność Waszej król. Mości i familii królewskiej; życzy Waszej król. Mości jak najdłuższego panowania, by pod ochroną tronu instytucye nasze coraz bardziej się utrwalały, a potęga i sława monarchyi doszła do największego szczytu.

Królowa odrzekła na to:

Panowie Deputowani! Z prawdziwą radością powzięłam odpowiedź izby deputowanych na przemowę, którą zagaiłam ważne posiedzenia Kortezów. Znachodzę w niej szlachetny, wzniosły wyraz uczuć Waszych i życzenia szczerego dla mnie i dla familii mojej. Zagrzani gorącą miłością dla kraju, pracować będziecie niezawodnie wytrwale i z wszelką gorliwością dla dobra jego i podźwignienia dawniejszej potęgi tego państwa. Natenczas instytucye nasze zjednają sobie zaufanie, zakorzenią się w umyśle ludu, a rządy moje będą także szczęśliwsze i pożyteczniejsze. Opatrzność Boża zlała już teraz liczne na nas dobrodziejstwa, a nieprzebrana łaska Niebios doda mi sił potrzebnych do zupełnego spełnienia dzieła, do którego przywiązałam się całem sercem: zjednoczenie wszystkich Hiszpanów, będące najpewniejszą rękojmią potęgi i sławy Hiszpanii.

Z **Madrytu** telegrafują pod dniem 7go stycznia: „Garnizon Madrytu podzielony zostanie na dywizye i brygady. Dwie pierwsze obejmują jenerałowie Barcena i Enrique O'Donnel."

— W Madrycie otrzymano wiadomość, że naczelny wódz armii anamskiej zawezwał naczelnego wodza zjednoczonych wojsk francuskich i hiszpańskich, ażeby ustąpił z kraju w ciągu dziesięciu dni, w przeciwnym razie z wszystkiemi swemi towarzyszami zostanie ścięty albo na krzyż wbity.

## Anglia.

(Koszta powstania indyjskiego. — Okolnik lorda Malmesbury w sprawie wysp jońskich.)

**Londyn,** 8. stycznia. Koszta powstania indyjskiego w ciągu roku administracyjnego 1857—1858 wynoszą według podania indyjskich dzienników rządowych $9\frac{1}{2}$ milionów funt. szt. Inne jednak dzienniki, (a mianowicie „Friend of India") utrzymują, że daleko więcej wydano. Lecz na wszelki wypadek okazuje się ztąd dowodnie, jak wielkie straty poniosła administracya indyjska z przyczyny tego rokoszu. Do owych $9\frac{1}{2}$ milionów należy bowiem doliczyć jeszcze przynajmniej taką samą kwotę na rok bieżący, z której odpada wprawdzie suma rozbitych roku zeszłego kas rządowych, lecz natomiast przybyła należytość żołdu blisko dla 70.000 nowo zaciężnych żołnierzy i urzędników policyjnych, dalej przybyło 600 nowych mianowań w sztabie, a oprócz tego należało opatrzyć arsenały nowym zapasem amunicyi. Przyjąwszy, że nowe te wydatki wynoszą razem 10, a wynagrodzenia, spłaty itp. 5 milionów funt. szt., tedy okazuje się przyrost nowego długu w sumie 25 milionów funt. szt. do końca roku bieżącego, czyli obliczywszy od tego 5% przyrost 1,250.00 funt. szt. rocznie do dawniejszego już długu. Zresztą doliczyć jeszcze potrzeba około 3,500.000 funt. sztr. rocznie na utrzymanie 45 osobnych batalionów i 900.000 funt. sztr. dawnego niedoboru z roku 1857, a wtenczas okaże się przyrost rocznych ciężarów o 5,650.000 funt. sztr.

— Okolnik lorda Malmesbury z 17. listopada względem nieupoważnionego ogłoszenia wiadomej depeszy lorda nadkomisarza Wysp Jońskich jest taki:

Szanowny Panie! Zapewne zwrócił rząd, u którego jesteś pan zawierzytelniony, uwagę swoją na ogłoszone w dziennikach londyńskich dwie depesze z 10. czerwca 1857 i 14. lipca 1858, a które przesłał lord nadkomisarz wysp Jońskich panu Labouchere, dawniejszemu sekretarzowi państwa Jej Mości Królowej w departamencie kolonialnym, i sir Edwardowi Bulwer-Lytton, zwłaszcza, że ogłoszenie ich w chwili odjazdu p. Gladstone w osobnem poselstwie do wysp Jońskich dążyło wyraźnie do obudzenia większej ciekawości w tej mierze. — Jest-to przeto obowiązkiem moim uwiadomić pana o tem, że rząd Jej Mości Królowej nie wiedział nic o tem ogłoszeniu, tudzież że dokumenta te dostały się w złe ręce podstępem i za pośrednictwem przeniewierczej lecz dotąd niewiadomej jeszcze osoby przesłano je dziennikom do ogłoszenia. A że z dokumentów rzeczonych łatwo rozpoznać, jako rząd Jej Mości Królowej uznał potrzebę zastanowienia się nad temi środkami w sprawie wysp Jońskich, które niezgadzałyby się z postanowieniami traktatu poruczającego Anglii protektorat nad temi wyspami, przeto pospieszam z wydaniem panu upoważnienia, byś rząd, u którego jesteś zawierzytelniony, zapewnił jak najwyraźniej, że ani dawniejsi ani teraźniejsi doradźcy Jej Mości Królowej nie podzielali i nie podzielają tych politycznych uwag i argumentów co do wysp Jońskich, jakie lord nadkomisarz w sprawozdaniu swem przytoczył i rządowi angielskiemu zalecił. Dawniejsi doradźcy Jej Mości Królowej musieli tak samo jak i teraźniejsi ministrowie korony pamiętać przedewszystkiem o tem, że traktat rzeczony jest uroczyście zawarty i obowiązujący Anglię w obec innych mocarstw europejskich, i który wyłącza równie wszelką możliwość zrzeczenia się posiadłości tych na korzyść jakiegokolwiek innego państwa, jak niemniej przywłaszczenie sobie (Anglii) jakiejbądź części państwa, które traktatem poddano pod pretekcyę korony angielskiej jako „państwo osobne, wolne i niezawisłe."

## Francya.

(Sprostowanie mylnych pogłosek. — Doniesienia z Chin i Kochinchiny.)

**Paryż,** 8go stycznia. *Monitor* wczorajszy ogłasza dekret zezwalający nowej kasie publicznych robót w Paryżu dotacyę 10 milionów franków z upoważnieniem wydawać bony do 15 milionów franków.

— W Paryżu nie uśmierzają się wojenne pogłoski. I tak utrzymywano na dnia 8. b. m., że w Algieryi utworzony ma być korpus wyprawy, że ewolucyjna eskadra śródziemnego morza otrzymała rozkaz, być w pogotowiu na dzień 15. marca, że we wszystkich arsenałach południowej Francyi podwojona panuje czynność, że mają przyspieszać ukończenie żelaznej kolei z Marsylii do Tulonu a nakoniec, że w departamencie Var ściągają korpus obserwacyjny. Paryski korespondent dziennika *Indépendance* oświadcza, że wszystkie te niepokojące pogłoski są bezzasadne.

Paryski korespondent dziennika *Frankf. Postztg.* zaprzecza doniesieniu jednego z belgijskich dzienników, że książę Napoleon konferując w dniu nowego roku w Tuileryach z lordem Cowleyem względem kwestyi werbowania Murzynów miał mu oświadczyć, że rząd zaniechał dotychczasowe postępowanie.

— Jak wiadomo przywiózł pan Moges, atachè przy nadzwyczajnem francuskiem poselstwie w Chinach, francusko-japoński traktat, który według *Monitora* podpisało na dniu 9. października sześciu japońskich pełnomocników i baron Gros. — Francuski poseł stanawszy w Szangai na dniu 7go listopada rozpoczął natychmiast konferencyę z nadkomisarzami chińskiego Cesarza. Lord Elgin opuścił Szangai na dniu 8go listopada, zatem w dniu powrotu francuskiego pełnomocnika, ażeby udać się w wielokrotnie nadmienianą już podróż wzwyż rzeki Yang-tse-kiangu, przyczem zabrał z sobą pięć wojennych okrętów a między temi dwie kanonierskie łodzie. Nad Yang-tse-kiangiem leży Nankin, główna siedziba powstańców, którzy temi czasy zaczęli czynić znowu znaczne postępy na północy. Ta podróż zakrawająca na coś wielkiego, doda zapewne odwagi cesarskim ochotnikom, którzy teraz w barbarzyńcach upatrują dobrych przyjaciół, pewstańców zaś niezawodnie przerazi.

Co do stanu rzeczy w Kochinchinie, zawiera *Monitor* wiadomości pomyślne; nastąpiła pogoda a admirał Rigault de Genoilly przygotowywał się opuścić Turo i uderzyć na Hue, co zresztą chciał uczynić już dawniej, lecz nie miał środków po temu.

Dziennik *Pays* donosi z Manili z dnia 3go listopada: Francusko-hiszpański korpus wyprawy w Kochinchinie został już uzupełniony; korpus ma potrzebną jazdę i artyleryę; prócz artyleryi polowej zaopatrzony jest także w działa oblężnicze i baterye moździerzy, które mogą być bardzo użyteczne, gdyż Kochinchinowie lękają się najbardziej bomb. Nieprzyjacielska armia, którą widziano z głównej kwatery, opuściła obóz i posunęła się w głąb kraju, zapewne, ażeby zasłonić miasto. Wiadomości o ponowionem prześladowaniu chrześcian, głównie spowodowały admirała nie odwlekać działań. Po zdobyciu Hue, wyruszą związkowi na Kaczo, stolicę Tongkingu. Posiadanie tych obu strategicznych punktów uczyniłoby ich panami całego kraju.

## Włochy.

(Garibaldi. — Powinszowania noworoczne.)

**Turyn.** Względem pogłoski, jakoby znany z rewolucyi rzymskiej przywódzca Garibaldi przybył do Turynu i miał konferencyę ze znakomitą osobą, donosi turyński korespondent gazety medyolańskiej, że nie ów sławny Garibaldi, lecz kuzyn jego znajduje się w stolicy piemonckiej, a to dla przyspieszenia procesu w sprawie zamordowanego jednego z krewnych swoich.

**Rzym.** W dzień nowego roku był jenerał Goyon z wszystkiemi oficerami na załodze rzymskiej, z powinszowaniem u Ojca Ś. Przyjmowany okazale w sali tronowej wynurzył Jego Świątobliwości życzenia cesarskie, i swoje uczucia, któremi równie jak on tak i cały korpus francuski przejęty jest ze czcią dla Ojca Św. Jego Świątobliwość odpowiedział z podziękowaniem w języku francuskim.

## Niemce.

(Komisya wexlowa w Noremberdzie. — Wiadomości bieżące.)

Z **Berlina** donoszą: Jak wiadomo spowodowana była na propozycyę Saksonii i Wirtembergu komisya norymberska uchwałą

związkową z 19. lutego r. z. przystąpić do rozpoznania rozmaitych kwestyi względem powszechnego porządku wexlowego w Niemczy. Odnoszą się one do ograniczenia aresztu wexlowego i do innych sporów wynikłych ze stosunków handlowych. Komisya norymberska przedłożyła sprawozdanie swoje dnia 18. marca, poczem uchwaliło zgromadzenie związkowe 15. kwietnia: upraszać rządy związkowe o oświadczenie się, czy też przystają na przedłożone im propozycye. Na mocy tego wezwania nadesłało w ciągu roku 10 rządów oświadczenia swoje, i przystały częścią całkiem na propozycye komisyi norymberskiej a częścią z niektóremi zastrzegami. Niektóre z nich zawarowały sobie konstytucyjne potwierdzenie Stanów krajowych. Do drugiej kategoryi należą: Austrya, Hanower, Wielkie księstwo Heskie, Anhalt-Dessau i Lubeka. Wniesione zarzuty odnoszą się do ograniczenia aresztu wexlowego, jak n. p. od Austryi i Hanoweru, lub do powszechnego (mianowicie od Lubeki) przyzwolenia wszystkich państw niemieckich. Po oświadczeniu sie wszystkich wchodzących w to dworów przypadnie przynależnemu wydziałowi złożyć sprawozdanie o dalszym toku tej sprawy. Według dotychczasowego porządku rzeczy przedłożyć by je należało komisyi norymberskiej, która na zasadzie sprawozdania tego wypracować ma nowe projekta zjednoczenia.

— Stosunki pruskie i stronnictw położenie przy zbliżającem się zagajeniu izb, przedstawia dziennik *Preuss. Ztg.* całe w pomyślnem świetle. Okazawszy stanowisko Prus na zewnątrz, zapowiada, że co do spraw wewnętrznych rząd odłoży większe ustawy organizacyjne nadał, a spodziewa się że także izby będą umiały ograniczyć się ile możności w swej incyatywie.

## Księstwa Naddunajskie.

(Przegląd wypadków Serbskich.)

(Dokończenie.)

Na tem samem posiedzeniu uchwaliła dalej Skupczyna, objąć całą władzę aż do przybycia księcia Miłosza i wydała następującą proklamacyę:

„*Proklamacya Skupczyny do całego narodu serbskiego.*

Skupczyna narodowa oznajmia imieniem serbskiego narodu co następuje: Gdy w Skupczynie rozważano bezprawia *(pretresana bessakonija)* księcia Alexandra Karageorgewicza, i przekonano się, że nie można mu nadal poruczać władzy książęcej, Skupczyna narodowa pragnąc, by szanowano zawsze godność księcia i oddawano cześć jego imieniu, postanowiła — i kazała prosić wczoraj księcia przez deputacyę, ażeby dla spokoju i szczęścia tak naszej jak i swojej ojczyzny zrzekł się dobrowolnie godności księcia.

Książę pragnął, by zaczekano do dzisiaj, a deputacya Skupczyny przychyliła się *(snizhodilaje)* do życzenia naszego księcia i przyrzekła mu czekać do dziś zrana. Ależ z wielkim żalem naszym a na własną hańbę nie dotrzymał książę słowa, lecz co więcej jeszcze, sprzyniewierzył się krajowi i narodowi, umknąwszy nocą do twierdzy. Dlatego postanowiła Skupczyna na dzisiejszem posiedzeniu swojem jednogłośnie i ogłosiła: że książę Alexander Karageorgewicz jest usunięty z godności książęcej i wyzuty z władzy księcia; co Skupczyna oznajmia wszystkim władzom i całemu narodowi.

A gdy w ten sposób pozostał kraj bez władzy, Skupczyna narodowa, pomna życzenia narodu i dobra kraju, i w przekonaniu, że familia Obrenowiczów odpowie i życzeniu narodu i dobru kraju, uchwaliła imieniem narodu na dzisiejszem posiedzeniu: wynieść dawnego księcia Miłosza Obrenowicza na godność księcia serbskiego z prawem następstwa, jakie przyznaje ustaw męzkim członkom familii jego. Ale ponieważ potrwa to jakiś czas, nim nasz książę Miłosz Obrenowicz przybędzie do Serbii i obejmie władzę, a tymczasem sprawy krajowe muszą iść swoim torem: postanowiła Skupczyna narodowa objąć władzę, jakoż objęła ją i będzie załatwiać sprawy publiczne, dopokąd książę Miłosz Obrenowicz nieprzybędzie do Serbii, poczem odda mu zaraz władzę książęcą.

Ministrowie pozostają względem Skupczyny w takim samym stosunku jak względem księcia.

Skupczyna narodowa oznajmia to wszystkim władzom i każdemu Serbowi zalecając oraz, ażeby zachowywano starannie spokój w całym kraju, ażeby naród żył w największej zgodzie i miłości braterskiej, słuchał wszelkich rozporządzeń Skupczyny i wypełniał punktualnie jej rozkazy. — Dan na posiedzeniu serbskiej Skupczyny narodowej, we czwartek 11. (23.) grudnia 1858. W Belgradzie, N. 57. (Podpisy.)

Potem wydała Skupczyna następujący ukaz:

„Do ministeryum spraw wewnętrznych, załogi wojskowej i miasta Belgradu!

Skupczyna narodowa mianowała na dzisiejszem posiedzeniu swojem komendantem załogi i miasta Belgradu swego wiceprezydenta Stewczę Michajłowicza, który podlegać będzie bezpośrednio rozkazom Skupczyny. We wszystkiem, co się odnosi bezpieczeństwa wojskowego i policyjnego, jako też wykonywania rozporządzeń Skupczyny, podlegać będzie wojsko załogowe, prefektura policyi i gmina miasta Belgradu bezpośrednim rozkazom Stewczy. Ale ponieważ Stewcza jako deputowany obwodu Jagodyńskiego i wiceprezydent Skupczyny będzie miał także zajęcie w Skupczynie, dodaje mu się do pomocy w sprawach wojskowych Ranka Alimpicza (kapitana i profesora w akademii wojskowej), a w sprawach zarządu miasta Jana Markowicza (kapitana i profesora w akademie wojskowej).“

Proklamacyę i ukaz ten odczytano natychmiast ludowi zgromadzonemu przed salą Skupczyny. Zaledwie to nastąpiło, otrzymała Skupczyna następujący akt senatu:

„Serbskiej Skupczynie narodowej:

Senat dowiedział się, że Jego książęca Mość udał się tej nocy do twierdzy. Krok ten pozbawił kraj naczelnika i rządu. Senat nie może dopuścić, ażeby stan taki trwał dłużej w kraju, i wyznacza z grona swego prezydenta senatu, pana Wuczicza, wiceprezydenta pana Jankowicza, członka pana Arsenijewicza i pp. ministrów spraw wewnętrznych, finansów i sprawiedliwości z poleceniem, ażeby umówili się ze Skupczyną narodową, jak kraj ma być tymczasowo rządzony, ażeby można utrzymać w nim spokój i prawny porządek Nr. 1650. 11. (23.) grudnia 1858 w Belgradzie.“

Wkrótce potem nadeszła także deputacya senatu i powtórzyła ustnie to samo. Ale Skupczyna odpowiedziała, że sprawa ta jest już załatwiona i że przytem pozostanie.

Potem uchwalono, uwiadomić senat o wszystkiem, co zaszło i wezwać go, ażeby jak najprędzej potwierdził uchwały Skupczyny. Również postanowiono uwiadomić wszystkie ministerya o dzisiejszych uchwałach Skupczyny i posłać im proklamacyę. A w końcu stanęła uchwała, ażeby za pośrednictwem ministerstwa spraw wewnętrznych oznajmić całą rzecz belgradzkiemu Baszy i rezydującym w Belgradzie reprezentantom obcych mocarstw.

## Turcya.

(Wiadomości bieżące.)

Jak donoszą z **Raguzy** z 4. stycznia, postępują Derwisz Basza i Kemal Effendi ku Mostarowi, gdzie mają zebrać się najznakomitsze władze tureckie. W Trebinii pozostanie Mehmed Basza z 3 taborami i korpusem wojska nieregularnego.

## Azya.

(Doniesienia z Persyi.)

**Teheran**, 1. grudnia. Jak *Triester Zeitung* donosi, mianowany jest jenerał brygady Jan Dawid Khan nadzwyczajnym posłem przy cesarsko-austryackim dworze, a jenerał brygady Hussein Ali Khan posłem przy dworach Paryża i Londynu. Postanowione już złożenie z posady francuskiego jenerała Buhler odwołano z powodu opieki, jakiej doznaje od posła francuskiego. Rząd perski zawarł z belgijskim sprawującym interesa traktat względem liwerunku 20.000 karabinów belgijskich. Dla Azerbeidżanu uorganizowano nową administracyę, którą składają jenerał-gubernator Behram Mirza, wuj Szacha, naczelny jenerał Azir Khan, minister finansów Mirza Kasem, wyższy urzędnik w biórze spraw zagranicznych, Mirza Abbas Khan, były ajent ambasady francuskiej za czasów hrabi Sartiges. Lud zamordował naczelnika księstwa Seistan, Ali Khana. Jego żona, księżniczka z familii Szacha, usiłująca bronić swego małżonka, została ranioną.

## Doniesienia z ostatniej poczty.

**Wiedeń**, 11. stycznia. Z Tryestu otrzymaliśmy przyjemną wiadomość prywatną, że tamtejsza rada gminna upoważniła Podestę, ofiarować pewną sumę na pokrzepienie wojska przechodzącego do Włoch.

Prywatne wiadomości z **Belgradu** z 11. b. m. donoszą: Ze wszystkich prawie części kraju odchodzą depesze telegraficzne do księcia Miłosza z prośbą, by jak najprędzej przybywał do Belgradu. Sądy co do udziału mocarstw w rozstrzygnięciu sprawy serbskiej są podzielone. Co do jednego mocarstwa, mianowicie Rosyi, utrzymuje się mniemanie — chociaż niewiadomo na jakiej podstawie, — że pragnie niezwłocznego uznania księcia Miłosza. Podobniejsza jednak do prawdy, że Porta, obstając przy zachowaniu zwyczajnych form prawnych, zechce utrzymać swoją powagę w tej sprawie. Także książę Michał wyprawił adres do Skupczyny, w którym wychwala polityczną dojrzałość Serbii, i mieniąc się z dumą obywatelem tego kraju oświadcza, że gotów jest ponieść wszelką ofiarę dla narodu.

**Wiedeń**, 11go stycznia. Główny oddział wysłanego do Włoch wojska posiłkowego, to jest brygada jenerał-majora barona Raminga, która 7. b. m. po południu odeszła z Wiednia, wkroczyła już podług otrzymanej depeszy telegraficznej wczoraj, to jest 10go b. m. o godzinie 4ej po południu w najlepszym porządku do Medyolanu.

**Medyolan**, 9go stycznia. Rada gminna obrała na przedwczorajszem posiedzeniu pana Eugeniusza Verini prezydentem swoim.

**Paryż**, 10. stycznia. Dekret cesarski w wczorajszym *Moniteurze* zwołuje senat i ciało prawodawcze na dzień 7. lutego. Inny dekret cesarski przywraca urząd kanclerza. — Zapewniają, że rada państwa odrzuciła projekt względem założenia nowego banku, co wpłynęło na spadnięcie kursów.

**Londyn**, 11. stycznia. Dzisiejsza *Times* ostrzega Piemont przed wyłącznem przymierzem z Francyą i Rosyą. Słychać że flota na kanale ma być wzmocniona.

Jak donosi *Morning Herald* będzie parlament otworzony zapewne na dniu 1. lutego. — *Times* oświadcza się stanowczo za utrzymaniem monarchicznych praw Austryi we Włoszech na przypadek nieprzyjaźnego wystąpienia Francyi.

**Turyn**, 10go stycznia. Król otworzył dziś osobiście izby. Dziękował im za pomoc, użyczoną rzadowi w ciagu ostatniej sesyi, co poparło znacznie politykę narodowa i postęp. Ubolewał nad przesileniem handlowem i niepomyślnym plonem jedwabiu, co przeszkodziło przywróceniu równowagi w finansach, i zapowiedział potem kilka projektów, które maja ulepszyć procedurę sadowa, administracyę i stosunki gmin. Przy końcu mowy wspomniał Król, że horyzont polityczny nie jest pogodny, i że potrzeba spokojnie oczekiwać przyszłości. Przyszłość ta będzie pomyślna, gdyż polityka Piemontu opiera się na sprawiedliwości, wolności i miłości ojczyzny. Piemont jest wprawdzie mała potęgą, ale wielki w radzie dla zasad, jakie reprezentuje, i dla sympatyi, jakie obudza. Szanuje traktaty, ale nie jest nieczułym na jęk boleści Włoch.

„Oczekujemy śmiało wyroków Opatrzności."

*Z poczty zamorskiej na Tryest.*

**Kalkuta**, 8. grudnia. Nawab Bardaku poddał się. Byłego Króla Delhów wysłano na przyladek Dobrej Nadziei. Naczelny wódz Lord Clyde ma w lutym opuścić Indye a miejsce jego zajmie sir Hugh Rose.

## Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie.

*Dnia 12. stycznia*

| Pora | Barometr w mierze parys. sprowadzony do 0° Reaum. | Stopień ciepła według Reaum. | Stan powietrza wilgotnego | Kierunek i siła wiatru | | Stan atmosfery |
|---|---|---|---|---|---|---|
| 7. god. zrana | 322 84 | + 1.8° | 90.2 | zachodni | burz. | pochmurno |
| 2. god. po poł. | 323.02 | + 2 2° | 87.2 | „ | „ | „ |
| 10. god. wiecz. | 320 23 | + 3.2° | 71 5 | „ | „ | „ |

Śnieg i deszcz 0.‴28.

## Przyjechali do Lwowa.

Dnia 13. stycznia.

Hotel rosyjski: PP. Orłowski Oktaw, z Połowiec. — Rusanowski Kajetan, z Rosyi. — Hr. Piniński Eust., z Babic.

Hotel europejski: PP. Chrzanowski Piotr, z Warszaw, — Trzeciak Dyonizy, z Tańroża.

Hotel angielski: PP. Hr. Rozwadowski Władysław, z Wiednia. — Fedorowicz Alojzy, z Sanoka.

## Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 13. stycznia

PP. Babecki Kaj., do Byszowa. — Gołębski Wacław, do Sławentyna. — Jasiński Józef, do Zabłotowa. — Korytko Eug., do Piadyk. — Oberlyński Leop., do Stronibab. — Pieściorowski Rysz., do Kuźmina. — Stańkiewicz Stefan, do Podlisek. — Stonaki Wit., do Korolówki. — Hr. Starzyński Leop., do Podkamienia. — Trzecieski Tytus, do Polanki. — Zabłocki Antoni, do Otyniowiec.

## T E A T R.

*Dziś* na scenie polskiej: „**Stary i Młody,**" komedya w dwóch aktach Ksawerego Godebskiego, i „**Antoni i Antosia**", komedya ze spiewami w 1 akcie.

## Kurs lwowski.

Dnia 13 stycznia.

| | | gotówka zł. | gotówka c. | towarem zł. | towarem c. |
|---|---|---|---|---|---|
| Dukat holenderski . . . . . . . . . | wal. austr. | 4 | 75 | 4 | 81 |
| Dukat cesarski . . . . . . . . . | „ „ | 4 | 79 | 4 | 85 |
| Półimperyał zł. rosyjski . . . . . . | „ „ | 8 | 30 | 8 | 40 |
| Rubel srebrny rosyjski . . . . . . | „ „ | 1 | 58 | 1 | 61 |
| Talar pruski . . . . . . . . . | „ „ | 1 | 51 | 1 | 54 |
| Polski kurant i pięciozłotówka . . | „ „ | 1 | 18 | 1 | 21 |
| Galicyj. listy zastawne za 100 zlr. | bez kuponów | 83 | — | 83 | 60 |
| Galicyjskie obligacye indemnizacyjne | bez kuponów | 80 | 25 | 81 | 20 |
| 5% Pożyczka narodowa . . . . . | bez kuponów | 81 | — | 82 | — |

## Kurs listów zastawnych w gal. stan. Instytucie kredytowym.

Dnia 13 stycznia.

| | zł. | cent. |
|---|---|---|
| Instytut kupił prócz kuponów 100 po . . . . . . wal. austr. | — | — |
| „ przedał „ „ 100 po . . . . . . . . . . . . . . | 84 | — |
| „ dawał „ „ 100 . . . . . . . . . . . . . . | 83 | 50 |
| „ żądał „ „ 100 . . . . . . . . . . . . . . | — | — |
| Wartość kupona od 100 zlr. . . . . . . . . . . . . | — | 14 |

## Kurs giełdy wiédeńskiej.

Dnia 11. stycznia.

### Dług publiczny.

| A. Państwa. | pien. | towar. |
|---|---|---|
| W austr. wal. po 5% za 100 zł. . . . | —.— | —.— |
| Z pożyczki narodow. po 5% za 100 zł. | 80.40 | 80.60 |
| Z roku 1851, ser. B. po 5% za 100 „ | —.— | —.— |
| Metaliki po 5% za 100 zl. . . . . . | 79.50 | 79.75 |
| dtto. „ 4½% za 100 zł. . . . . | 71.— | 72.— |
| Przeznacz. do wylos. z r. 1834 za 100 zł. | 310.— | 315.— |
| „ 1839 „ 100 „ | 127.— | 128.— |
| „ 1854 „ 100 „ | 107.— | 107.50 |
| Renty Como po 42 lir. austr. . . . . | 15.— | 15.50 |

| B. Krajów koronnych | pien. | towar. |
|---|---|---|
| Obligacye indemn. po 5% za 100 zł. Niższej Austryi . . . . . . . . | 91.— | 92.— |
| Węgier . . . . . . . . . . . | 78.50 | 79.— |
| Banatu Temeskiego, Kroacyi i Slawonii . . . . . . . . . . | 78.— | 78.25 |
| Galicyi . . . . . . . . . . . | 78.— | 78.50 |
| Bukowiny . . . . . . . . . . | 78.— | 78.25 |
| Siedmiogrodu . . . . . . . . . | 77.50 | 78.— |
| innych krajów koronnych . . . | 90 — | 91.— |
| Z klauzulą losowania w r. 1867 | —.— | —.— |

### Akcye.

| | pien. | towar. |
|---|---|---|
| Banku narodowego sztuka . . . . . | 936.— | 938.— |
| Instytutu kredytowego dla handlu i przemysłu po 200 zl. wal. austr . . | 219.— | 219.30 |
| Niższo-austr. towarzystwa eskomt. po 500 zł. mon. konw. . . . . . . . . | 605.— | 608.— |
| Północnej kolei Cesarza Ferdynanda po 1000 zł. mon. kon. . . . . . . . | 1695 — | 1700 |
| Towarzystwa kolei żelaznej państwa po 200 zł. mon. konw. czyli 500 fr. . . | 236.60 | 236 70 |
| Kolei Cesarzowej Elżbiety po 200 zł. mon. kon. za 100 zł. (5%) wpłaty . | 79.— | 79.50 |
| Połud.-póln.-niemieckiej kolei komunikacyjnej po 200 zł. m. k. . . . . . | 173.— | 175.— |
| Kolei Cisy po 200 zł. m. k. po 100 zł. (50%) wpłaty . . . . . . . . . | 100.— | 105.— |
| Lomb.-weneckiej kolei żelaznej po 570 lir. austr. czyli 192 zł. m. k. z 76 zł. 48 kr. (40%) wpłaty . . . . . | 97.— | 98 — |
| Wsch. kolei Cesarza Franciszka Józefa po 200 zł. czyli 500 frank. z 60 zł. (30%) wpłaty . . . . . . . . . . . | 61.— | 62.— |
| Austr. towarz. żegl. par. po 500 zł. m. k. | 465.— | 470.— |
| Lloyda austr. w Tryeście po 500 „ „ | —.— | 320.— |

### Listy zastawne.

| | | pien. | towar. |
|---|---|---|---|
| Banku narodowego w mon. kon. | 6letnie po 5% za 100 zł. | 97.— | 97.50 |
| | 10 „ „ 5% „ 100 „ | 94.— | 94.50 |
| | przeznaczone do losowania po 100 zł. . . | 89.— | 89.50 |
| Banku narodowego w wal. austr. | na 12 miesięcy 5% za 100 zł. . . . . . . | 99.50 | 100.— |
| | przeznaczone do losowan. po 5% za 100 zł. | 84.75 | 85.— |

### Losy.

| | pien. | towar. |
|---|---|---|
| Instyt. kredyt. dla handlu i przemysłu po 100 zł. waluty austr. za sztukę | 95.— | 95.25 |
| Towarz. żeglugi parowej na Dunaju po 100 zł. mon. kon. . . . . . . . . . | 101.— | 102.— |
| Esterhazego 40 zł. m. k. . . . . . | 74.— | 75.— |
| Salma 40 „ „ . . . . . . | 40.— | 41.— |
| Palffego 40 „ „ . . . . . . | 38.— | 38.50 |
| Clarego 40 „ „ . . . . . . | 37.60 | 38.— |
| St. Genois 40 „ „ . . . . . . | 38.75 | 39.— |
| Windischgratza 20 „ „ . . . . . . | 23.— | 23.50 |
| Waldsteina 20 „ „ . . . . . . | 26.— | 26.50 |
| Keglevicha 10 „ „ . . . . . . | 15.25 | 15.75 |

### Na 3 miesiące.

| | pien. | towar. |
|---|---|---|
| Augsburg za 100 zł. połud.-niemieckiej waluty 5% . . . . . . . . . . . . | 87.50 | 87.60 |
| Frankfurt n. M., za 100 zł. południ.-niemieckiej waluty . . . . . . . . | 87.70 | 87.80 |
| Hamburg za 100 marko banko 2½% . | 77.50 | 77.60 |
| Londyn za 100 funtów szterl. 3% . . | 103.20 | 103 50 |
| Paryż, za 100 franków 3% . . . . . | 41.50 | 41.70 |

### Kurs złota.

| | pien. | towar. |
|---|---|---|
| Dukaty ces. mennicze | 4 zł.—92 cen. | 4 zł.—94 cen. |
| Korona . . . . . . . . | 14 „ — 5 „ | 14 „ — 8 „ |
| Napoleondor . . . . . . | 8 „ —30 „ | 8 „ —31 „ |
| Rosyjski imperyał . . | 8 „ —38 „ | 8 „ —39 „ |

# KRONIKA.

Dziewiata lista składek z wykupna kart uwalniajacych od powinszowań nowego roku 1859:

Złożyli PP: Krawczykiewicz 1 zł. 5 c., Dr. Gatscher c. k. profesor 1 zł. 5 c., Waygart 33 c., Ludwig 1 zł. 5 c., Południewski 1 zł. 5 c., Szlachtowski 1 zł. 5 c., Theodorowicz 1 zł. 5 c., Turkułł 2 zł. 10 c., Wieczyński 2 zł. 10 c., N. N. 30 c., Subauer 1 zl. 5 c., Majewski 1 zł. 5 c., Eitelberger inspektor pompierów 1 zł. 5 c., Rybka 1 zł. 5 c., Teppa 25 c., A. W. 1 zł. 5 c., A. B. 1 zł. 5 c., Lewicki 1 zł., pani Wollisch 60 c., pani Koszałkowska 1 zł. 5 c., Kohlhepp 1 zł. 5 c., Sartyni 1 zł. 5 c., pani Rodkiewicz 2 zł., pani Bodyńska 1 zł. 5 c., pani Schaeffer 50 c., Kociuba 30 c., Wilz 30 c., pani Wagner 1 zł. 5 c., hrabina Sołtyków 2 zł., pani Bratkowska 20 c., pani Józefa Wenzel 1 zł., pani Steif 1 zł., Hellmany 2 zł., Monné 50 c., hrabia Siemiński 3 zł. 15 c., pani Terlecka 1 zł., Skriba 1 zł., pani Głogowska 25 c., Hauenschild 1 zł., Avigdor Sobel 1 zł., Postler 2 zł., Józefina Rudolf 2 zł. 55 c., Marya Kolischer 2 zl. 80 c., Szarzyński 50 c., Hebenstreit 1 zł. 5 c., Karol Milde 2 zł. 10 c., pani Ludwikowa Barącz 2 zł. 10 c., Alexander hr. Stadnicki 2 zł. 10 c., Michał Zarski 2 zł. 10 c., Wolfskron 1 zł. 30 c., pani Śmiałowska 50 c., Schiffner 1 zł., Lenik 1 zł. 5 c., Ig. Dom. Lewakowski 2 zł. 10 c., Jankowski 1 zł. 5 c., pani Magatschaki 1 zl. 5 c., pani Augustyna Lehr 50 c., Romanow 50 c., N. N. 50 c., Langner 35 c., Marischler 2 zł. 10 c., Schumann 1 zł. 5 c., N. N. 1 zł., Kornetzki 1 zł. 5 c., pani Weissman 1 zł. 5 c., Artur Kriegshaber 2 zł. 10 c., Kalapus 52 c., Słotwińska 1 zł. 5 c., Kriegshaber pensyonowany c. k. kapitan 5 zł. 25 c., pani Borowska 1 zł. 5 c., Zollner 1 zł. 5 c., Siegel 1 zł. 5 c., Schöpf 1 zł. 5 c., Klemens Rudolf 1 zł. 5 c., Czerwiński 1 zł. 5 c., pani Wasilewska 1 zł. 5 c., Nemethy 50 c., M. L. 1 zł. 5 c., Dr. Gnoiński 1 zł. 5 c., N. N. 2 zł. 10 c., hrabia Starzyński 2 zł. 10 c., Aloizy Winiarz 1 zł. 5 c., Fenzel 1 zł., Dr. Malinowski 1 zł. 5 c., Szwedzicki 1 zł. 5 c., — razem 105 zł.; do tego suma ostatniej listy 508 zl. 94 c.; — razem 613 zł. 94 c. wal. austr.

(Dziennikarstwo paryskie.) „Figaro" ogłasza sprawdzony spis nakładu dzienników paryskich: Codzień wychodzace dzienniki: Siècle 36 500, Constitutionnel 26.000, Patrie 25.000, Presse 21.000, Moniteur 15.000, Debats 9000, Univers 8885, Pays 8000, Messager 5500, Union 5200, Courrier de Paris 4000, Gazette de France 3200, Gazette des Tribunaux 1900, Droit 1800, Charivari 1800. Dzienniki teatralne (będace własnością administracyi teatralnej): Entr' Acte 1800, Vert-Vert 100, Nouvelliste, Foyer Dramatique i Messager Théâtr, każdy po 25. Dalej Figaro Programme 1300, Avant Scène 157. Z illustrowanych i artystycznych dzienników: Univers Illustré 45.000, Monde Illustre 29.000, Illustration 27.000, Revue des deux Mondes 10.500, Figaro 9000, Journal Amusant 8000, Moniteur de l'Armee 4000, Revue Contemporaine 2500, L'Audience 1500, Ville et Campagnes 2500, Gazette de Paris 1400, Revue des Théâtres 1200, Artiste 1000.

Główny Redaktor ***M. Szrzeniawa Sartyni.***

*Z c. k. galic. drukarni rządowej.*